اعلام آمادگی کشورهای مختلف برای فراوری گیاهان دارویی در خراسان شمالی

شیری- کشورهای مختلف از جمله گرجستان، ترکمنستان، تاجیکستان، افغانستان و آذربایجان اعلام آمادگی کردند که گیاهان دارویی شان را به استان ارسال کنند و پس از فراوری صادر شود. «صمدی»، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی خراسان شمالی در این باره به خبرنگار ما گفت: در همین راستا، طی جلسه ای، به این جمع بندی رسیدیم که یک شرکت در همین رابطه در استان به ثبت برسانیم تا پیگیری برای سرمایه گذاران خارجی تسهیل شود.

یادداشت شفاهی

دکتر «هزار خانی»

رئیس کانون کارآفرینان کشور

گیاهان دارویی استان به نام سبزی خشک صادر می شود

شیری- با توجه به برنامه ریزی های انجام شده در خصوص کشت گیاهان دارویی در خراسان شمالی و ایجاد ارزش افزوده برای آن، می توان این استان را به بهشت گیاهان دارویی و یک منطقه گردشگری در کشور تبدیل کرد. این استان با وجود قابلیت های بالا در کشت گیاهان دارویی، علاوه بر خام فروشی، دغدغه کارآفرینی برای تحصیل کرده ها هم دارد، بنابراین وقتی خراسان شمالی از نظر آب و هوایی و بحث کشاورزی، موقعیت خوبی برای کشت این گیاهان دارد باید شرایط را برای سرمایه گذاری در این استان و ایجاد کارآفرینی فراهم کنیم، بر همین اساس سال گذشته با این که استان های کهگیلویه و بویر احمد، چهارمحال و بختیاری، اردبیل و ارومیه از جمله استان های پایلوت در کشت گیاهان دارویی بودند، خراسان شمالی را برای اجرای این طرح انتخاب کردیم. منظور ما از کارآفرینی این نیست که کشاورزی راه بیندازیم، بلکه در نظر داریم با کشت گیاهان دارویی به روش علمی همه بخش های اقتصادی و اجتماعی از جمله روستائیان را با کمک دانشگاه ها درگیر کشت علمی کنیم تا به این طریق تحصیل کرده های جامعه نیز وارد عرصه کار شوند و با عصاره گیری ها و کارآفرینی های کوچک، ارزش افزوده ایجاد کنیم. اجرای این طرح سال گذشته در استان مطرح شد و از سوی استاندار وقت مورد موافقت قرار گرفت و بعد از آن ۳ کمیته آموزش، ترویج، کارآفرینی و اشتغال و کمیته سرمایه گذاری و توسعه تجارت را تشکیل دادیم تا این کمیته ها با آموزش روستایی و کشاورز، شناسایی کنند که چه گیاهی از نظر علمی با استانداردهای بین المللی در خراسان شمالی بهتر است کشت شود. به عنوان مثال با این که نعناع به مقدار خیلی زیادی در ایران کشت می شود، اما هیچ نعناعی برای ساخت دارو به درد نمی خورد و مجبوریم از کارخانه هایی که از هند عصاره نعناع وارد می کنند، تهیه کنیم، بنابراین باید کشتی را در استان انجام دهیم که قابل استفاده در کارخانه ها باشد که در حال حاضر کشت گل محمدی خوب عمل کرده است. می خواهیم یک موج و حرکتی را با کمک همه بخش ها شروع کنیم تا به یک نتیجه فاخر برسیم. وقتی که خراسان شمالی بهشت گیاهان دارویی شود، علاوه بر این که کارآفرینی طب سنتی را خواهیم داشت، توریست های بین المللی نیز جذب خواهند شد که در این صورت می توانیم طب سنتی با شیوه های مختلف داشته باشیم. اگرچه در حال حاضر دانشگاه های نسبتا خوبی در استان وجود دارد، اما جوانان تحصیل کرده بیکار هم زیاد هستند و باید کاری کنیم که وارد کارهای خلاقانه و جدید شوند، به همین دلیل گیاهان دارویی را بستر این کار قرار داده ایم. اگر بخواهیم خراسان شمالی هم مانند اصفهان، شیراز و یزد در بخش گردشگری برند شود، باید یک بهشت در استان ساخته شود، زیرا این استان سرزمینی حاصلخیز و زیباست. با این شرایط ما نه صاحب آمار هستیم و نه دنبال این هستیم که آمار ارائه دهیم، بلکه می خواهیم جریانی بسازیم که همه صادقانه و عاشقانه در این بخش کار کنند تا بهشت گیاهان دارویی در استان ایجاد شود. عصاره گیری ها از ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان شروع می شود و تا مرز ۵۰۰ میلیون تومان هم می تواند ادامه داشته باشد، بر همین اساس عصاره گیری ها را می خواهیم در شهرهای کوچک، توسط بچه های دانش بنیان انجام دهیم تا این صنایع شکل بگیرند و مردم روستا و شهرهای کوچک، با تکنولوژی روز عصاره گیری را انجام دهند. گیاهان دارویی ما الان به اسم سبزی خشک صادر می شود یعنی هیچ گونه ارزش افزوده ایجاد نشده و فقط فکر می کنیم صادرات داریم، اما وقتی عصاره گیری به شکل علمی و با تکنولوژی روز انجام شود، اگر در کارخانه های بزرگ استان که احداث می شود هم فروخته نشود، در بازارهای جهانی خریداران خوبی دارد. اگر بتوانیم کارخانه های بزرگ تولید دارو را در استان ایجاد کنیم، این عصاره ها ارزش افزوده خیلی بالایی ایجاد می کند که جوانان تحصیل کرده نیز مشغول به کار خواهند شد. هدف ما در درجه اول تحصیل کرده ها هستند، اما در عین حال می خواهیم کشاورز آب، خاک و منابع طبیعی را نیز حفظ کند، بنابراین رسانه ها باید کمک کنند تا این فرهنگ در بین مردم شکل بگیرد و استان را از این محرومیت کاری نجات دهیم. در بحث گیاهان دارویی هیچ آمار درستی نداریم و ادعایی هم نمی کنیم، اما به عنوان کانون کارآفرینی کشور می گوییم، باید از یک جایی شروع کنیم.

صنعت گیاهان دارویی خراسان شمالی نیاز مند نسخه شفابخش

اکرم اسعدی- هزار و ۵۰۰ گونه گیاه دارویی در کشور وجود دارد که بیش از ۴۵۰ گونه آن تا کنون در خراسان شمالی شناسایی شده است اما برداشت بی رویه و غیر مجاز، خروج ارزان از استان و مصرف محلی، تنها مزایای آن برای استان است و با وجود توان و ظرفیت بالای گیاهان دارویی در خراسان شمالی، هنوز این استان نتوانسته است برای اقتصادی کردن این محصولات خدادادی که در عرصه های طبیعی آن وجود دارد، اقدام موثری انجام دهد. به تعبیر دیگر، صنعت گیاهان دارویی خراسان شمالی که از آن به عنوان بهشت گیاهان دارویی یاد می شود به نسخه شفابخش نیاز دارد.

■ صنایع فراوری نداریم

معاون پژوهشی و مجری طرح های گیاهان دارویی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان شمالی می گوید: از ابتدای تشکیل این مرکز در استان در قالب ۲ طرح تحقیقاتی ۵ ساله به شناسایی گونه های دارویی در کل استان اقدام کردیم که بر اساس کارهای تحقیقاتی که انجام دادیم، طی این مدت ۴۵۰ گونه دارویی در خراسان شمالی شناسایی شد. دکتر «عمرانی» می افزاید: این گیاهان در عرصه های منابع طبیعی و عرصه های طبیعی استان پراکنش دارند و تعدادی از آن ها هم متأسفانه در معرض برداشت بی رویه هستند که ما به بهره برداران توصیه می کنیم حداقل قوانین و مقررات منابع طبیعی را رعایت کنند و اگر قرار است برداشتی انجام شود، حتما در قالب طرح های بهره برداری منابع طبیعی باشد. وی بیان می کند: ۸ هزار گونه گیاهی در کشور وجود دارد که هزار و ۵۰۰ گونه آن دارویی است و ما در خراسان شمالی ۴۵۰ گونه آن را داریم که شناسایی و محل پراکنش آن ها بر اساس طرح تحقیقاتی بررسی شده است. وی اظهار می دارد: بخشی از گیاهان دارویی که در عرصه های منابع طبیعی داریم بر اساس طرح های بهره برداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری مورد بهره برداری قرار می گیرد اما بیشتر این گیاهان در قالب طرح بهره برداری نمی شود و آن ها را فراوری نشده و ارزان از استان می برند. وی تصریح می کند: خراسان شمالی در عرصه های منابع طبیعی شرایط مناسبی برای کشت گیاهان دارویی دارد و توان و ظرفیت استان در زمینه گیاهان دارویی بسیار بالاست اما در خراسان شمالی صنایع فراوری گیاهان دارویی قابل توجهی نداریم در حالی که جزو نیازهای استان است. معاون پژوهشی و مجری طرح های گیاهان دارویی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان شمالی می گوید: برای توسعه کشت گیاهان دارویی اصول علمی وجود دارد اما برای این منظور باید سرمایه گذار متقاضی کشت وجود داشته باشد و از سویی صنایع فراوری آن در استان مستقر شود تا زنجیره تولید گیاهان دارویی کامل شود. دکتر «عمرانی» خاطرنشان می کند: اگر این موضوع محقق شود، هم ارزش افزوده و اشتغال زایی دارد و هم به توسعه استان کمک می کند. کل صادرات گیاهان دارویی ما چه از عرصه های منابع طبیعی و چه از مزارعی که کشت می شود به شکل خام است که به استان های همجوار ارسال می شود و آن ها فراوری می کنند و سودش نصیب آن ها می شود و متأسفانه در این زمینه سودی عاید کشاورزان و بهره برداران ما نمی شود.

■ شناسایی ۴۵۰ گونه دارویی

خراسان شمالی بیش از ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار هکتار وسعت دارد که ۷۰ درصد آن منابع ملی است و شرایط اکولوژیکی که در استان وجود دارد از جمله شرایط توپوگرافی و اقلیمی و مجاورت آن با ناحیه خزری باعث تنوع گونه ای بسیار وسیع در استان شده است. این استان در ۲ ناحیه رویشی واقع شده است؛ یکی ناحیه رویشی ایران تورانی و یکی هم ناحیه رویشی خزری که نشان دهنده ظرفیت های بالای استان در حوزه منابع طبیعی است. این مطالب را سرپرست اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی می گوید و می افزاید: در این استان حدود ۴۵۰ گونه دارویی شناسایی شده است که این گونه ها از اهمیت بسیار زیادی به لحاظ شرایط محیطی برخوردار هستند. البته گونه هایی که در استان وجود دارد از رویشگاه های طبیعی استحصال می شود که بعضی از آن ها مانند باریجه، کتیرا، زرشک، پسته، فندق، آویشن ها، مرزه و شیرین بیان ارزش صد چندانی دارند. «حسین وحید» بیان می کند: البته در بحث گیاهان دارویی ۲ بخش را می توانیم مجزا کنیم؛ یکی بخش درختچه ای و درختی است مانند زالزالک، پسته وحشی، شیرخشت و دیگری گونه های علفی که شاخص آن ها باریجه، مرزه، کتیرا، انواع مریم گلی و کلپوره است. وی تأکید می کند: یکی از مهم ترین بحث های ما در منابع طبیعی علاوه بر حفظ این گونه ها که جزو اولویت های سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری است، حفظ گونه های ژنتیکی است که در اولویت قرار بگیرند، احیا و توسعه داده شوند و اگر ما بتوانیم در اولویت طرح های منابع طبیعی آن ها را حفظ کنیم، قاعدتا می توانیم آن ها را گسترش هم بدهیم و از گسترش این گونه ها در سطح اراضی طبیعی، با کمک بهره برداران عرفی از منافع اقتصادی بسیار زیادی که این طرح ها دارد، بهره لازم و کافی را ببریم. وی تصریح می کند: هم اکنون توانسته ایم برای ۳ محصول باریجه، کتیرا و زرشک در سطح ۸۸ هزار هکتار طرح بهره برداری تهیه کنیم که بیش از ۷۴ تن طرح های ما، محصول دارد، قسمت زیادی از آن مربوط به زرشک و باریجه است که آثار اقتصادی خوبی را برای بهره برداران خواهد داشت. وی اظهار می دارد: سیاستی که اکنون اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری در پیش گرفته، این است که در قالب طرح های مدیریت با واگذاری مدیریت این طرح ها به مردم، همراه با آن ها، بهره برداری بهینه، کافی و لازم را از این گیاهان دارویی داشته باشیم. به گفته وی، یکی از مشکلاتی که در این راه وجود دارد این است که خیلی از طرح های مرتع داری و طرح های حوزه آبخیز، اقتصادی نیست و اگر بتوانیم آن ها را اقتصادی کنیم و مردم بتوانند از فواید اقتصادی این گونه ها بهره ببرند، نهایتاً باعث تغییر معیشت مردم و همچنین تغییر وضعیت تعادل دام و مرتع در سطح عرصه خواهد شد که به تبع آن به افزایش توان اقتصادی مردم، اشتغال و جلوگیری از مهاجرت ها از روستاها منجر می شود. اشتغالی هم که این گونه ها ایجاد می کند، می تواند اشتغال پایدار با اولویت حفظ این گونه های بسیار با ارزش و گسترش آن باشد. سرپرست اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی می گوید: یکی از کارهایی که توانستیم انجام دهیم، این است که طرح های منابع طبیعی را بازنگری کنیم و هم اکنون ۲۲ طرح مرتع داری را در قالب طرح اقتصادی کردن آن ها بازنگری می کنیم تا بتوانیم در قالب ماده ۳ قانون بهره برداری از جنگل ها و مراتع، مدیریت کل عرصه طرح را به دامداران عرفی و بهره برداران ذی حق در قالب شرکت تعاونی واگذار کنیم تا دامداران علاوه بر این که حفاظت از عرصه ها را برعهده می گیرند، نسبت به کشت این گونه ها اقدام کنند و از فواید اقتصادی آن بهره مند شوند. «وحید» می افزاید: یک طرح جنگل داری هم در این رابطه داریم که در قالب آن توانستیم مدیریت ۵ هزار و ۵۰۰ هکتار از عرصه طرح را به مجری طرح واگذار کنیم تا علاوه بر حفاظت از عرصه و اجرای برنامه های کل سامان عرفی، بتواند نسبت به کشت و گسترش گونه های دارویی از جمله بادام، گل محمدی و زرشک در این عرصه اقدام کند. وی بیان می کند: راهکار اجرایی ما در دیگر مناطق این است که مدیریت این پروژه را همسو با سال اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل به مردم واگذار کنیم که مردم بتوانند از ظرفیت های طبیعی که در سطح عرصه و حق قانونی و عرفی شان هست، حداکثر استفاده را ببرند.

■ منابع اعتباری باید تأمین شود

وی خاطرنشان می کند: اما در این راستا چند مشکل اساسی داریم که یکی از مشکلات طرح توسعه گیاهان دارویی این است که عملا ردیف اعتباری مجزا ندارد بنابراین برای این که بتوانیم حداقل نهاده را تأمین کنیم و در اختیار مردم قرار دهیم تا بتوانند این عرصه ها را کشت کنند باید منابع اعتباری شان تأمین شود. البته رایزنی هایی انجام شده و قول های مساعدی هم از طرف سازمان مدیریت و برنامه ریزی داده شده است که اگر امکانش وجود داشت امسال بیش از ۷۰۰ میلیون تومان تخصیص بدهند تا ما بتوانیم برای اجرای این طرح در سال اول اقدام کنیم. وی می افزاید: ان شاءا... اگر این طرح اجرا شود پیش بینی ما این است که در مدت ۲ سال حدود هزار و ۲۰۰ هکتار از عرصه های طبیعی را در قالب پروژه های منابع طبیعی انجام بدهیم که شامل غنی سازی عرصه های طبیعی با گونه های چند منظوره است که اقتصادی هم هست و می تواند حدود ۳۴ هزار هکتار از عرصه های منابع طبیعی را حفاظت کند. به گفته وی، در سال جاری برای بیش از ۸ تن باریجه با بهره برداران بومی و عرفی استان قرارداد بسته شده است تا در قالب قرارداد به مدت ۳ سال، در سال اول این ها را بهره برداری کنند و در سال های دوم و سوم، حفاظت و توسعه این گونه ها را انجام دهند که رویشگاه باریجه دچار تخریب نشود. البته تلفیق طرح های باریجه با طرح های مرتع داری از اولویت های اصلی این اداره کل است تا بتوانیم در قالب شرکت های تعاونی و نیز طرح های مرتع داری این کار را انجام دهیم و مردم بتوانند حداکثر بهره مندی را از عرصه های منابع طبیعی با اولویت حفظ عرصه های طبیعی داشته باشند. «وحید» می گوید: بهره برداری گونه های دارویی به ۲ بخش تقسیم می شود؛ بخشی مجاز مشروط هستند که صرفاً در قالب طرح های منابع طبیعی و مدیریت بهره برداری باید برداشت شوند. برداشت خیلی از گونه ها مانند گونه های پیازی هم ممنوع است و باید به عنوان منابع ژنتیکی استفاده شوند. استفاده و بهره برداری از این ها تا سقف ۳ کیلوگرم، برای مصارف افراد محلی و داروی محلی اشکال ندارد اما اگر قرار باشد از آن ها استفاده تجاری شود، صرفا در قالب طرح باید بهره برداری شود.

■ اعتبار اختصاص می یابد

مسئول گروه گیاهان دارویی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور هم می گوید: خراسان شمالی در زمینه گیاهان دارویی ظرفیت بالایی دارد و قرار است از اعتبارات استانی برای طرح های مربوط به گیاهان دارویی اختصاص یابد و خراسان شمالی در زمینه گیاهان دارویی استان پایلوت شده است. «رسولی» می افزاید: یک سری طرح های بهره برداری به منظور حفظ و توسعه گیاهان دارویی در خراسان شمالی برنامه ریزی شده است که در آن، اولویت بهره برداری با مرتع داران، دامداران، روستاییان و اعضای شرکت تعاونی هایی است که برای این منظور تأسیس می شود و در قبال این بهره برداری، این افراد یک سری تعهدات هم دارند که باید آن ها را انجام دهند؛ مثلا برداشت ها باید بر اساس طرح هایی باشد که تعریف می شود و نیز وقتی گیاهان دارویی را برداشت می کنند، در فصل مناسب، باید ۲ یا ۳ برابر میزان برداشت، برای احیای آن ها اقدام کنند.

جدول [شماره ۵]

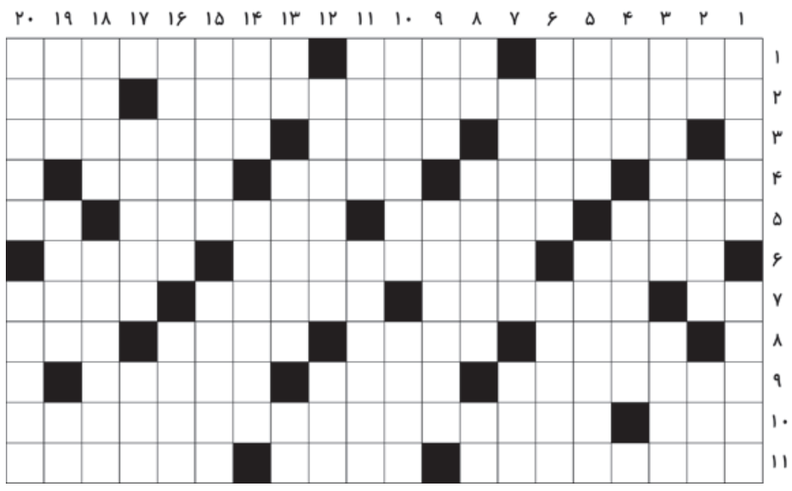

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱- دختر شاه سمنگان و مادر سهراب در شاهنامه- مناسب برای تشریفات و مراسم- دارای پرونده کیفری به خاطر کارهای خلاف قانون ۲- کاپیتان تیم ملی فوتبال کشورمان- شهری در استان فارس ۳- نابود کردن- قابل مشاهده- شهری در استان اصفهان ۴- واحد قدیمی اندازه گیری وزن- چوب سوزاندنی- کنایه از جاسوس و خبرچین است- گل به سر روزگار می ریزد ۵- پدر شعرنو- کرم چراغ دار!- محرم اسرار- شهری در جنوب فرانسه و در ساحل دریای مدیترانه ۶- کلفت و ضخیم- اولین فیلم بلند صامت ایران- شیوه وروش ۷- ویتامین محلول در چربی- یک نوع شناساگر اسید و باز- ام الشرائین- از آرایه های ادبی ۸- زبانه آتش- قهوه ای مایل به سبز- بادغربی- برگزیده ۹- شهری در استان ایلام- سازمان بین المللی استاندارد- از وعده های غذایی ۱۰- پوشاندن- از آثار متفکر شهید استاد مرتضی مطهری ۱۱- از شهرهای مهم هلند- شکوه و جلال- عبور و مرور وسایل نقلیه.

عمودی

۱- حمله کردن- نویسنده هلندی کتاب ستایش جنون ۲- نفس خسته- یك هزارم متر مکعب- دومین حرف الفبای یونانی ۳- پایداری در انجام کاری- نشانی ۴- رفیق مشهدی- دچار گشتن ۵- درد صدادار- شهری در استان کرمانشاه ۶- تأثیر- دارای جنبه داستانی ۷- هم عقیده- قیمت ۸- نشانه اختصاری "رجوع کنید"- لبخندزننده- نشانه مصدر جعلی ۹- ظلم و جور- از آثار هومر، حماسه سرای یونانی ۱۰- سیاستمدار انقلابی معروف فرانسوی- عصاره غلیظ شده انگور ۱۱- سوگند- مشورت ۱۲- نقاشی روی شیشه- از شهدای نامی کربلا ۱۳- کله- معدوم- هواپیمای سریع السیر ۱۴- کلمه پرسش- مساحت فضای قابل استفاده هر واحد مسکونی ۱۵- موسیقیدان عصر ساسانی- آرایش صورت ۱۶- شهری در افغانستان- پیشوا ۱۷- ملاطی از خاکستر و آهک- کلمه استثناء ۱۸- از لوازم التحریر- چشم پوشی از تصمیم ۱۹- پسوند شباهت- مظهر سردرگمی- گمراهی ۲۰- زره جنگاوران قدیم- نوعی بیماری گیاهی قارچی.

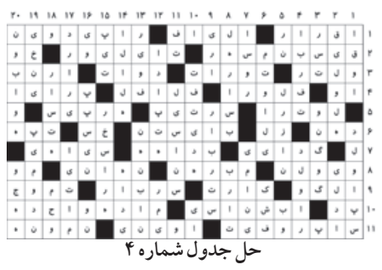

حل جدول شماره ۴

جدول [شماره ۶۶۶۲]

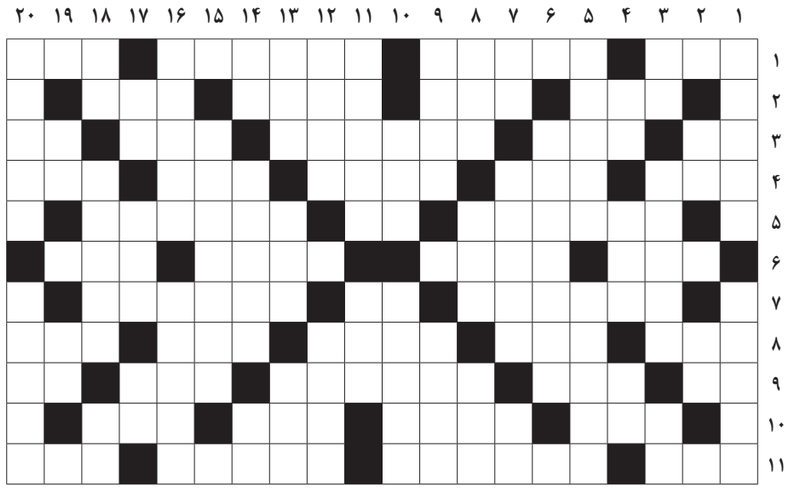

طراح جدول: مریم احمدی

افقی

۱- میان- جمال- عجول- لباس حمام ۲- باطل کردن- اهلی- تمام- قلعه کوچک ۳- ریشه- جوانمرد- با صراحت سخن گفتن- طلایی- حرف همراهی ۴- نمد زین- کلان و بزرگ- گریزان- وسنی- درخت انگور ۵- از درجات نظامی- علامت جمع- لجوج ۶- شر- قتل سیاسی- خاک- زه کمان ۷- نسبت دادن- اندازه- مشتاق ۸- قوت لایموت- سقف خانه- جنگنده- واحد شمارش اجسام استوانه ای- چین و شکن ۹- قلب- نوعی پارچه ضخیم- نگهبان شتر- بالاپوش مردانه- نت استمرار ۱۰- لوله گوارشی- بزدل- روشنایی- اکسید کلسیم ۱۱- سنه- جستجو کردن- عادل- خون بها

عمودی

۱- مهریه- مجسمه ۲- جدید- زائوترسان ۳- رود اروپا- ابله- گلابی ۴- راس- نخ تابیده- خشکی ۵- دشواری- تهنیت ۶- ترس آور ۷- اگر- پافشاری- درون ۸- سگ بیمار- محصول آتش- مخفیانه ۹- ثروت- رشک برنده ۱۰- موسم- مَثَل ثروت اندوزی ۱۱- ویژگی غنچه باز شده- دروازه ۱۲- لاستیک- دسته و گروه ۱۳- درس ناخوانده- یاروی مشهدی- نغمه ۱۴- مخترع تلفن- فرمانده سپاه تروا که به دست آشیل کشته شد- رفوزه ۱۵- ساده لوح ۱۶- از درختان پربرگ و سایه دار- محبوب ۱۷- چهار من تبریز- دارو- سودای ناله ۱۸- اثر چربی- بزرگی و سروری- شماره مخصوص ۱۹- حرف نداری- پایتخت اروپایی ۲۰- عزیز و محترم- چشایی

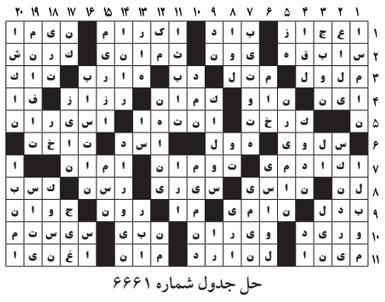
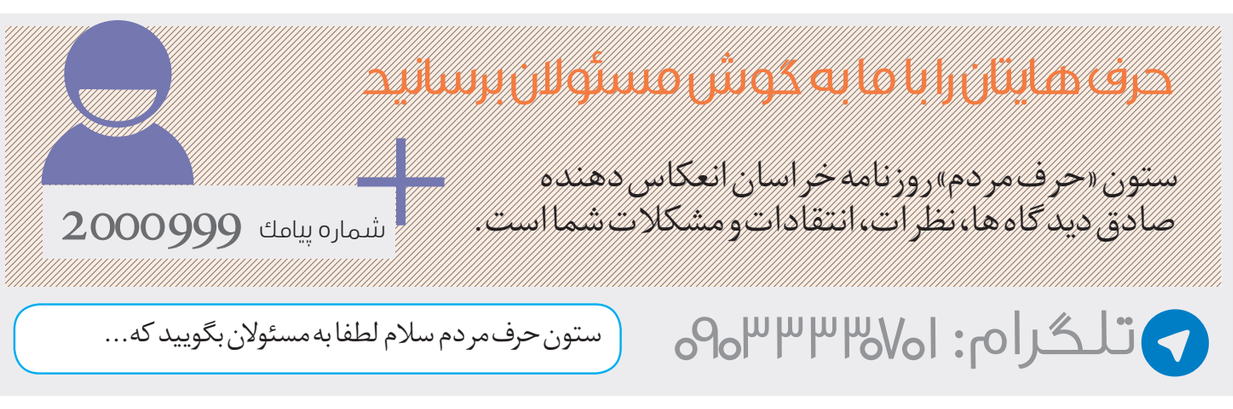
حل جدول شماره ۶۶۶۱